UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartoli Consilia, Quæstiones, & Tractatus

Bartolus

Lugduni, 1567

Tractatus De citatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96124

Visual Library

oportet.§.i ⁊ lege voluntas.C.de fideicommiſſa.liberta l.oratio. ff.de ſponſa. ⁊ totum illud brochardicum, quod facere.⁊c. vt ff. de poſtu.l.quos ꝓhibet.⁊ C.de vſur.l.eos.in fi. Sed certe tamē hoc videtur diſtinguendū: aut ille qui habet ius ceſſum, habet ex lucratiua cauſa:⁊ tunc obſtat illa exceptio que, obſtaret cedē⸗ ti:vt ff.de doli exceptio.l.apud Celſum. §. de authoris. Si vero non habet ex cauſa lucratiua, tunc non obſtat illa exceptio ; vt eadem.l.§.ſed ſi cum legitimo.⁊ dicto §.de authoris. Nec mirū: quia,quod apud me eſt inutile,alij cedendo, apud eum cui cedo eſt vtile:vt dicitur ⁊ colligitur aperte ff.manda.lege Papinia⸗ nus.quod autem dicitur de exbannito, quod actiones ſuas ce⸗ dere poſſit,intellige in eo caſu,quando propter exbannimentum eis bona non ſunt adempta : vt ſupra dixi.vnde ſi bona retinet: ergo ⁊ actionem.ff.de verborum ſignificatio.l.bonorum. Et quan⸗ do exbannitus per ſententiam occaſione alicuius criminis, cu⸗ ius bona auferuntur,⁊ ceſſio prohibetur. vel etiam ſi non ante ſententiam in caſibus,de quo dic vt not.ff.de donat.l.poſt con⸗ tractum. Tertio quero an exbannitus per procuratorem agere poſſit.Et videtur quod ſic:quia quod per me non poſſum , per alium poſſum.argumen.ff.de in ius vocan.l.queſitum.ff. de pri⸗ uilegijs creditorum.l.prima.§.ſi quis.⁊ ff.de tranſactio.l.⁊ poſt §.finali.⁊ melius in l. Ariſto. qui potio. in pigno. hab. in fine. Sed contrarium puto:licet enim poſſit procurator relinquere: vt ff.de minoribus.l. Papinianus exuli,non tamen puto ipſum procuratorem agere poſſe:quia ipſe idem exbannitus agere vi⸗ detur:argumen.ff.de adminiſtra.tutorum. l. ita autem. §. geſſiſ⸗ ſet.item fraus fieret legi de perſona ad perſonam:quod eſſe non debet:vt not.ff.de legibus.l.contra legem. ⁊ ff. ad Macedonia. l.ſed ⁊ Julianus. ¶ Quarto quero,quid ſi exbannitus cōuenia⸗ tur,an poſſit ſe defendere,⁊ in iudicio adeſſe? Et videtur, quod non:quia in exceptionibus ⁊ defenſionibus quis eſt actor:vt ff. de teſtib.l.prima.⁊ C.de exceptio.l.ſi quidem.⁊ ff. de probatio⸗ nibus.l.quoties. §. qui dolo. Sed certum eſt exbannitum non poſſe agere : vt dixi ſupra in prima queſtione. ergo nec ſe tueri, per rationem predictam. Sed certe contrarium puto,nec eſt ea⸗ dem ratio.Non enim poteſt agere:ergo nec excipere:quia multa conſequuntur aliqui magis excipiendo,quam agendo conſequi non poſſunt:vt argument.C.etiam ob chirogra.pecu.l.prima.et ff.de pigno.l.prima.in princip.⁊ ff.ad legem Falcidiam.l.prima. §.id quod.Et ad idem optimum ſimile in minore,qui non poteſt agere communi diuidundo: tamen ſi conuenitur poteſt ſe de⸗ fendere:⁊ prediorum fit diuiſio.C.de predi.minor.l.inter omnes. Et hoc ideo:quia iudicium redditur in inuitum.ff.de verborum obligationibus.l.inter ſtipulantem.§.i. Pro hac opinione vi⸗ detur caſus in authentica,credēte.C.de hereticis. Sed tutius puto dicēdum : vt ſi conueniatur per procuratorem ſe defendat. ad exemplum excommunicati , cui bannitum ſupra equiparaui⸗ mus:vt in decreta,de iudic.capitu.iij.Et multa alia dici et no⸗ tari poſſent ſuper hac materia,ſcilicet, vtrum exbannitus poſ⸗ ſit excipere ſi conueniatur. Et vtrum poſſit exceptiones ſuas probare. Et vtrum ſi exbannitus conueniatur poſſit ipſe acto⸗ rem reconuenire. Et dicamus, quod non , vt notatur de exce⸗ ptionibus capitulo, cum inter. que breuitatis cauſa omitto. Quinto quero, vtrum exbannitus poſſit appellare? Et vide⸗ tur, quod non: quia contumax non appellat.C. de iudic. l.pro⸗ perandum.§.ſin autem reus. Sed certe dicendum eſt quod ap⸗ pellare poteſt : vt dicitur manifeſte. C. ſi pendente appellatio⸗ ne mors interuenerit.l.iij.⁊ dic vt ibi notatur in dicta lege pro⸗ perandum.§.illo.⁊ §.ſin autem reus. ¶ Sexto quero cui equi⸗ paretur bannitus. Quidam equiparant eum ei,qui eſt relega⸗ tus. Et videtur quod bene:nam relegatis bona non auferun⸗ tur:vt ff.de interdictis et relegatis. l. prima. et omnium eorum iura retinent relegati,et etiam liberos in poteſtate: vt ff.de in⸗ terdict.⁊ relegat.l.relegatorum. Alij equiparant bannitum tri⸗ plici exilio generi relegatorum: quia aut eſt certorum locorum interdictio facta, aut omnium preter certum locum , aut inſule vinculum,que relegatio appellatur:vt l.exilium. ff. de interdict. ⁊ relegat. Alij equiparant exbannitum duobus generibus re⸗ legatorum.Sunt enim quidam,qui in inſulam relegantur:⁊ ſunt alij , quibus prouincijs ſimpliciter interdicitur: vt dicta l. rele⸗ gatorum. Item ſicut in inſulam,que ſub vna iuriſdictione, non eſt,non habet ius relegandi: ſic in exbannito: vt dicta l. rele⸗ gatorum. §. ſicut. Et de his,dic vt plene not. Inſtitut.quibus modis ius patrie poteſt.ſolui.§.i.ij.⁊ iij. ⁊ ibi plene per gloſſ. ¶ Septimo quero vtrum exbannitus poſſit teſtari. Dic vt le⸗ ge,eius,qui apud.⁊ ibi not.ff. de teſta. ¶ Octauo quero,vtrum exbannitus agens contra exbannitum poſſit repelli,per exce⸗ ptionem bannitorum ſi excipit:⁊ an actor exbannitus poſſit re⸗ plic. rei contra reum de banno: dic vt plene dixi in l.cum mulier. ff.ſoluto matrimonio.

ADDITIO.

a Tho. D. ¶ Primo quero. Iſtum tractatum inueni in xiij.vol. conſi.diuerſorum doct.⁊ in xiij.volumi.conſilio.Et adde quod de iſto tracta.facit mentionem Bart.in extrauag.qui ſint rebel. in verb.rebellando.in verſic.quid ſi aliquis.⁊ vide Barto.3. in proximo tracta.ibi vide meam apoſtil.

Tractatus De citatione.

1 ☞ Reus citandus eſt antequam libellus offeratur.
2 Preſens in iudicio non eſt citandus.
3 Citatio ad domum valet, quando aliter perſonaliter citari non poteſt,quia citandus eſt in prouincia,et ad eum notitia citatio⸗ nis,peruenire poteſt.
4 Citari in eccleſia quis poteſt verbaliter,non autem realiter.
5 Citatio facta ſine cauſa a iudice competenti eſt nulla.
6 Procurator non debet citari ante litem cōteſtatam, ſi dominus eſt preſens poſt litem conteſtatam poteſt citari.
7 Nuncius non citat ſine iudicis commiſſione.
8 Citatio facta die feriata non tenet.
9 Citatio facta die feriata ad non feriatam non tenet de iure ſed conſuetudo contrarium obſeruat.
10 Dies termini appoſiti in citatione computatur in termino, ita quod vltima die termini appoſiti poterit comparere.
11 Citatus vt compareat intra decem dies ſi vltima dies eſt feria⸗ ta an teneatur comparere die ſequenti,⁊ admitti debeat quod ſic. Clauſula apponenda in citatione, quod ſi illa dies fuerit feria⸗ ta,compareat die ſequenti.
12 Dictio,vſque,ſtat excluſiue.
13 Relatio nuncij ſi in actis appareat, licet non de commiſſione ſatis eſt.
14 Nuncio referenti ſe citaſſe creditur,niſi appareat contrarium.
15 Iudex in ciuilibus non poteſt citare quem vt perſonaliter com⸗ pareat niſi ex magna cauſa.
16 Iudex delegatus non citat perſonaliter , niſi expreſſe commit⸗ tatur.
17 Citationis terminus peremptorius eſſe debet ſiue ſit ordina⸗ rius ſiue delegatus.
18 Citatus reus in termino ſi non comparuit,⁊ accuſata contuma cia per actorem iudex poſt terminum intra duos dies pronun⸗ ciat, tenet.

Quia vt dicitur in authen.offeratur. C.de lit.conte.of ferendus eſt libellus reo qui ad iu⸗ dicium vocatur,patet,quia citādus
1 eſt reus,† antequam poſſit libellus offerri,⁊ non proceditur contra reū niſi citetur tacite, vel expreſſe,vt ex tra de procur.c. cum pro cauſa.in fi. adeo ꝙ ſine citatione proceſſus eſt nullus,C.de ſententia ⁊ interlo.l.ea,que.de accuſa.l.iiij. extra de maio.⁊ obed.c.inter. Idcirco dicendum eſt de queſtionibus cir ca citationem,licet autem in primis precedere debeat citatio. vt Inſtitu.de pena teme.litig.§.omnium. Ante litem conteſt.nō dicitur quis agere,ſed agere velle.ff. rem ratam. haberi. l. am⸗ plius. ⁊ vſque ad lit.conteſta.poteſt mora purgari.ff. de aribtr. l.cum dies.§.i.de verborum oblig.l.inſulam.⁊ quia poſt lit.con⸗ teſt.non debet iudex recuſari.C.de iudi.l.apertiſſimi.nec forum declinari.ff.de iudi.l.i.⁊ eſt quod licet ſit in vno articulo contu⸗ max,non preſumitur in alijs contumax, ⁊ ideo citandus ad ſin⸗ gulos actus iudicij alias in alijs nil agitur quia de vnoquoque negotio,⁊c.ff.de re iudic.l.de vnoquoque.⁊ not.Archi.extra de accuſa.c.ad petitionem.Ex predictis ergo inſurgit talis queſt.
2 Pone† ꝙ quis eſt preſens in iudicio,contra quem petit actor ius de eo fieri.Reus dicit interrogatus , domine nolo ad pre⸗ ſens reſpondere,ſed faciat me citari ſolenniter, quia volo habe re dilationem ad comparēdum,actor vero inſtat,quod ille reus debeat reſpondere,ex quo preſens eſt.Quero quid iuris,⁊ pri⸗ mo videtur quod citari debeat quia vt dictum eſt , a citatione incipiendum eſt,d.§.omnium.⁊ quia intereſt citati habere dila tionem ad querendum aduocatum,cuius conſilio reſpondeat. arg.ff.ex quibus cau.maio.l.ab hoſtibus.in fi. Econtra videtur ꝙ omnis circuitus eſt euitandus.l.dominus teſtamento.de cō di.indebi. Secūdo qui ſcit non debet certiorari.de act. emp.l.i. Eadē denunciatio eſt fiēda venditori.vt ff.de eu.l.ſi ideo.§.fi.

Idem ſi fiat venditio ſine denũciatione ſufficit:vt no. C.de eui.
l.emptor fundi. In hac q.videt verius,ꝙ nõ ſit opus citatione.
Offeratur ergo ei preſenti libellus,⁊ intra terminũ poterit deli-
berare,⁊ iura ſua preparare,vnde iura preallega.non obſtãt.Sic
dicim⁹,vbi te inuenero ibi te iudicabo.C.vbi de crimi.agi opor.
l.fina.niſi tale eſſet negotium ad quod oportet comparere deli-
berate tunc poſſet petere tempus ad deliberandum.ff.de inter-
rog.act.l.qui interrogatur.Et hanc queſtionem mouet Spec.in
ti.de libe.obl.§.ſequitur.ver.item dicuntur. ¶Secundo quero,
3 † nunquid ſufficit quem citari ad domum? Et videtur quod ſic.
ff.de damno infe.l.iiij.§.toties.ff.de l.b.agn. l.j.§.j. quod vi aut
clam.l.at qui aliter.§.j.⁊ iij.in fin.C.de ann. exce.l.vt perfectius.
extra de dolo ⁊ contu.c.cauſam,que. Econtra ꝙ non,imo ꝙ per
ſonaliter ſi eius preſentia haberi poteſt,ita ꝙ citatio in eius no
titiam perueniat.ff.que ſen.ſine app.re.l.j.§.itez cum ex edicto.
alias non vid.tur citatus, nec valet quod agitur.C. de accuſa.l.
iiij. C.quomodo ⁊ qñ iud. l.ea. que. ⁊ ſi per vim vel alio modo.
l.ſi.ff.de re iud.l.de vnoquoq. Tu dic breuiter,ꝙ ſi citãdus po-
teſt perſonaliter reperiri,ſemper perſonaliter eſt citandus.d.§.
item,cum ex edicto.ita ſi in eius notitiam poteſt peruenire non
intelligendum eſt ꝙ citatio ad domum valet, tũc ſcilicet,quãdo
eſt abſens,vel quando per eũ ſit,quominus citatio ad eum poſ-
ſit peruenire puta ianua clauſa: vt ff.quod vi aut clam.l.vltim.et
no.in d.c.cauſam que.⁊ plenius in c.ſi.eo.ti. quod tamen intelli-
ge,quando citatus in eadem prouincia inuenitur:extra de dolo
⁊ contu.c.cum olim.circa fin.⁊ vide Archi.in d.c.j. extra de for.
comp.lib.vj. ⁊ hec ſunt maxime vera, vbi in criminibus citãdus
eſt reus.ſecundum Hoſ.ff.de pen. l.abſentem.⁊ de public. iud.
l.inter accuſatorẽ. ⁊ qui accu.non poſ.l.qui crimen.de accuſ. l.iij.
Predicta autem ſecundum ius operantur,vel ſecũdum formam
ſtatutorum, q: in quolibet municipio ſit citatio, vel ad domum,
vel in perſonam. Qualiter autem citetur pupillus: dic vt ff.qui-
4 bus ex cauſis in poſ.ea.l.hoc autem. †Quero circa hoc,an quis
poſſit in eccleſia inuit⁹ citari. Dic breuiter ꝙ ſi loquitur de ci-
tatione reali per quam inuitus extrahitur.Et dic,ꝙ non,per tit.
C.de his qui ad eccleſi.confug. Si autem loquimur de citatio-
ne verbali,dic ꝙ inuitus citatur,vt in eod.tit.l.preſenti. §.ſicubi
depoſite. Nec obſtat l.plerique. ff.de in ius vocan. vbi dr ꝙ de
domo inuitus non citatur verbaliter,ſi non patiatur ſe conſpi-
ci,quia eccleſia eſt iuris publici ⁊ quilibet in ea habet aditum.l.
5 j.§.huius ſtudij.ff.de iuſti.⁊ iur. Tertio † queritur, an citatio fa-
cta a competenti iudice,valeat ſi ſit ſine cauſa? Et videtur,ꝙ ſic:
vt ff.in ius vocat.vt eant,aut ſatiſdent.l.ex quacunque,ergo citari
poteſt etiam ex non vera,ſed citatio ex non vera cauſa reducitur
ad non cauſam.arg.ff.de do.excep.l.ij. §.circa primam ſpeciem.
in fin. ergo, ⁊c. nam illa lex, ex quacunque. permittit, quod ex
cauſa citari debebat:ibi,ex quacunque cauſa,pro quo extra de of-
ficio deleg.c.prudentiam. Si igitur deficit cauſa cenſetur citatio
nuda,⁊ non valet:arg.ff.de leg.j.l.filiusfam.§.diui.de leg.iij.l.pa-
ter filium.in §.Julius Agrippa.ſic dicitur de cautione ſine cau-
ſa que interminata dicitur extra de fide inſtrum.c.ſi cautio.ff.de
proba.l.cum de indebito. Item libellus ſine cauſa non proce-
dit.ff.de eden.l.j.⁊ extra de excep.c.vlti.⁊ ibi not. Item promiſ-
ſio ſine cauſa non valet:vt in d.cap.cautio. Item tranſactio ſine
b cauſa non valet:vt ff.de tranſact.l.cum hi.§.cum pretor.[b] Item
contradicens ſine cauſa non auditur.C.de edict.diui Adri.tol.l.
fin. Item confeſſio ſine cauſa non valet:vt ff. de interrog. actio.
l.j. Item ſtipulatio ſine cauſa non valet: arg. extra de fide inſtr.
c.ſi cautio,c.ſolito.in princip. Adde quod not. C. de non nume.
pecu l.generaliter.ff.de acquirendo rerum domi.l.nunquam. et
de donat l.nuda.cum ſimilibus.Et hec videtur veritas:q: cau-
ſa debet precedere ſuum cauſatum ſicut materia ſuum materia-
tum.ff.de orig.iur.l.ij.in §.cum pater.adeo ꝙ peius eſt res nuda
cauſa facti quam ipſum factum: vt not.xv.q.vj.c. ſi quando a ſa-
cerdotibus.ff.de fur.l.fin.in fin. ¶Item cauſa ſufficienti poſita
neceſſario ſequitur effectus,ſcz finis.C.de rei vendic.l.doce. ex-
tra de conſtit.c.tranſlato.vnde cauſa probatur per effectum. xij.
q.ij.contractus. igitur durante cauſa durat effectus. l. adigere.
§.quamuis.ff.de iure pat.⁊ in c.cum ceſſante.de appella.tamen
ceſſante cauſa,ceſſat priuilegium:vt ff.de iud.l.ij.§.legatis.in fi.
6 C.de epiſ.⁊ cleri.l.generaliter.xvij.q.j.c. generaliter. ¶†Quar-
c to quero,an ſufficiat, ꝙ citet ſolus procurator[c], non dominus:
vt procurator veniat pro domino reſponſurus:an vero non ſuf-
ficiat niſi ipſe dominus citetur.Et primo videtur,ꝙ ſufficiat ſo-
la citatio procuratoris.arg.C.de procu.l.eum.⁊ ff.de verb. obli.
l.ſed ſi ex ſtipulatu. ¶Item q: de mercenario poteſt fieri pro-
curator ff.quod vi aut clam.l.aut qui aliter.§.j.de trib.l. procu.
extra vt lit.non cõte.c.accedens.Contra videt, ꝙ non ſufficiat:
quia denunciatio facta procuratori non nocet domino.ff.de pe.
here.l.item veniunt.§.petitã.extra de poſtul.c.ex parte.gl.alleg.

Ad hoc dixerũt quidam,ꝙ primo dominus,poſtea procurator
eſt citãdus,maxime poſtquam eſt effectus dominus litis.vt ff.
de euic.l.ſi ideo.⁊ l.ſi dictũ.§.ſi preſente.⁊ not.extra de dolo ⁊ cõ
tu.c.cauſam. Sed dicẽdum eſt,ꝙ ſi dominus ſit preſens,ipſe eſt
citandus.iij.q.v.quiſquis.⁊ d.c.cauſam. Si autem dominus eſt
abſens,tũc ſufficit citari procuratorem quem dimiſit, iuxta not.
ff.ex quibus cau.ma.l.item ait pretor.§.hec autem reſtitutio.⁊ ſi
non dimiſiſſet procuratorem,poteſt vt contumax puniri,d.c.cau
ſam,ſed poſt lit.conte.eſt dominus,⁊ tunc ſiue dominus ſit pre
ſens,ſiue abſens procurator eſt citãdus:cum poſtea nõ habeat
dominus facultatem litis proſequende,ergo fruſtra citatur. Et
de hoc dic per Inn.in c.quoniam contra falſam.extra de proba.
⁊ in Spe.in ti.de actore.§.j.ver.hoc tamen fallit. ¶Quinto que
7 ro, † an ſufficiat citatio nuncij abſque iudicis commiſſione:[d] Dic,
d ꝙ non ff.de in ius voc.l.ſed ſi hac.§. pretor ait.⁊ C.de exhib.re.
l.mihi.⁊ l.neminem.⁊ C.qui accu.non poſ.l.iij.imo deberet puni
ri,vt ff.de fal.l.qui nomine pretoris.⁊ quod dicã.j. in x queſtio.
8 ¶Sexto quero, † an citatio facta die feriata valeat? Dic ꝙ non
ff.de fer.l.j.C.e.l.ſi.xv.q.iiij c.placita.Cõſtat autem ꝙ citatio eſt
de proceſſu iudiciorum.extra de proba.c.quoniam. Inſti.de pe.
te.liti.§.fin.ſed proceſſus factus die feriato nõ valet,etiam citra
appellationez.ff.de fer.l.j.extra de re iud.c.j.adeo,ꝙ citatus ire
non debet,l.ij.ſiue cõſentientibus fiat,ſiue non,vt not.C.de fer.l.
omnes.ſed ſecus in ferijs meſſium ⁊ vindemiarũ,ſi partes con-
ſentiant.ff.de fer.l.j.§.j.⁊ iudice conſentiẽte. Sed quid de ferijs
repentinis? Uide gloſſ. ꝙ idem in ſolennibus,in cle.ſepe.⁊ de
9 verb.ſig. ¶Septimo quero,† ſi quis citetur die feriata vt com-
e pareat die non feriata[e],an valeat. Dy.tz,ꝙ valet,q: effectus ci-
tationis confertur in eum diem quo citari debuit,⁊ potuit.C.de
do.inter virum ⁊ vxo.l.inter eos.⁊ l.j.§.item nũciatio.ff.de ope.
noui nun.⁊ l.ſi ergo Seie.§.j.ff.de iure dot. Alij autem commu-
niter dicunt,ꝙ non valeat, q: in iudicijs initium eſt ſpectãdum.
ff.de mino.l.iij.§.j.vnde non videtur ſecũdum eos,multum ope-
rari,ſi citatio confertur in diez iuridicam,argu.ff.de ſeruit.l.ſi mi
nor.Sed primum dictum de conſuetudine obſeruatur,⁊ ſic ob-
10 ſeruat ſtylus curie Ro. ¶† Octauo quero,quid ſi fiat citatio ad
x.vel tres dies,nunquid ille tertius vel decimus computabitur
in citatione,vel in illo die poſſit comparere citatus, an vero an-
te diem illam comparere teneatur? Et dico, ꝙ ille vltimus in ci-
tatione vel in termino cõputatur.l.j ff.ſi quis caut.⁊ l.cõtinuus.
§.cum ita.ff.de verbo. obli.vt ſi dixi.Nam licet ſit appellandum
intra x.dies, tamen decimus dies cõprehenditur,vt no.ij.q.vj.
c.anteriorum.ff.de ſuc.edi.l.j §.qđ dicimus. ⁊ per d.l.probatur.
Ad quod facit Inſti.de verb.obl.§.omnis ſtipulatio.ver.id au
tem. Item dic ꝙ hec citatio expediatur per nunciũ.ff.de arbi.l.
ſed ⁊ ſi interpellatur.§.arbiter.ſm Inn.poteſt iudex facere mã-
datum per nuncium verbo tenus deſtinatum,mandatum autez
cauſe cognitionẽ requirit.ff.de offi.procõ.l.nec quicquam.§.vbi
decretum. Unde ſecundũ eum ſaltem dz licere deſtinate,vt ip
no.extra de accu.c.lz.arg.cõtra ff.de arbi.l.dic proferre.in prin.
⁊ quod ibi,no. ¶Nono.quero,ſi fiat citatio ꝙ cõpareat.viij.vel
x.die:⁊ in illis diebus veniat feriata,in qua eſt certuz ꝙ citatio
non valeat,vt dictuz eſt,ſ.in vj.q nunquid nihilominus tenebi
tur comparere citatus die ſeq.non feriata Et videtur ꝙ non q:
de ſeq.die in citatione non eſt facta mentio,⁊ non de illo magis
quam de alio adſtringitur:ergo videtur,ꝙ non dz cõparere nec
illa die,nec ſeq. Unde ad hoc vitandũ adijciunt quidam in cita-
tione ꝙ ſi illa dies feriata exiſteret,compareat ſeq.die ac eorum
citatio propter diem feriatam videtur conſumpta, ſcz illo cite-
to,die feriata comparente. Cum enim in mandato ſunt due cita
ti es,ſcz dies expreſſus,qui eſt dies feriata, ⁊ dies ſeq.ar.extra
de accu.c.veniens.citato exigenter diem feriataz in comparẽdo,
non videtur cogi in ſeq.comparere.arg.ff.de verb.obl.l.vbi au-
tem.§.pe.⁊ ideo videtur citatio conſumpta.nec etiam iudex ſibi
mandare poteſt,vt ſeq.die cõpareat,ſine ſolennitate que tradi
tur in c.actor,qui.extra de dolo ⁊ contu.lib.vj.imo cum fuerunt
temerarie citantur actores,ipſi citati ad expẽſas tenentur.ff.de
iudi.l.eum quem temere.ſm Jo.de Deo. Econtra videtur per
c.veniens.extra de accu.Nam ſz Inn.citatio predicta hz duas
partes.prima vt cõpareat illa die,⁊ ꝙ cõpareat.argu.l.Celſus
ff.de arb.⁊ de condi.⁊ demõ.hec conditio,quanquã habeat ex-
cuſationez illa die propter ferias,⁊ tamẽ ſi in ſequẽti nõ cõpareat
non hz excuſationẽ d.c.veniens.⁊ de dolo ⁊ cõtu.c.cũ dilect⁹ ⁊ c.
ſi.de dona.⁊ in integ.reſti.c.ex literis.in ſi.⁊ c.corã.ſed reprehen
dunt quidã ꝙ ibi nõ fuit citatio ad diem feſtiuum,ſed vſque ad fe
ſtuz,vt cõpareat circa feſtum.⁊ vſque,intellige excluſiue,vt extra
de fid.inſtr c.cum dilectus.ſed tu dic ſm quod dicit Spe.⁊ tz in
tit.de dil.§.j.ver.ſed quid.⁊ no.xv.q.iiij.placita.in fi. ¶Decimo
dicas, ꝙ ſi propter diem fuit impeditus,⁊ iudicis copiam habe-
re non potuit non eſt quid ei imputetur,imo reſtituendus.ff.ex
quibus

11 quibus cau.ma.l.ſed ⁊ ſi per pretorem.§.ſi magiſtratum.⁊ ideo
videtur in diem ſeq.dilatũ.ff.ſi quis cau.l.ij.§.ij.in fi.⁊ l.⁊ ſi poſt
tres.⁊ ff.de vſucap.l vbi lex.Ad idem extra de dolo ⁊ cõtu.c.cũ
dilecti.l3 enim in non veniendo in penã quis incideret,⁊ tamen
poſt modicum tempus comparendo moram videtur purgare.
vt no.in d.l.⁊ ſi poſt tres.Ad idẽ ex quib.cau.ma.l.ab hoſtibus.
§.ſed qđ ſimpliciter.q2 in mora modici temporis nõ eſt magnũ
damnum.ff.de iudi.l.ſi debitor.quando ius actoris,⁊ eius actio
non eſt facta deterior d.l.⁊ ſi poſt tres.etiã maxime admittatur
ex illa clauſula generali, ſi qua mihi iuſta cauſa videbit̃.Et con
tra videtur,ꝙ data fuit forma ſolennior:ergo nõ potuit nec de
buit ſibi preiudicare,vt eo.ti.l.ſ3 ⁊ ſi per pretorẽ.§ ſi ferie.⁊ ideo
de talibus feriis non eſt curãdũ,⁊ idem a dilatione non excipi
12 tur.C.de dila.l.ſine pars.in fi. Item q2 dilationum materia eſt
amputãda.C.de temp.ap.l.ij. Cum ergo die dilationis nõ com
paruit,alia die non eſt admittendus.C.quando prouoca. nõ eſt
ne.l.cum non ex eo die.nec ſe arctare debuit ad vltimũ diem ter
mini feriatũ.ff.ſi quis cau.l.ij.§.ſi qs. quin verius de mero iure.
Nec ob.d.l.ij.§.ij.q2 ibi fuit tẽpore iuſto,⁊ ineuitabili impeditus
impedimento ⁊ ideo crederem tunc ſecus , cũ iudex ex quadam
equitate poſſit ipſuz admittere ſequẽti die argu.C. quomodo ⁊
quãdo iud.l.j.⁊ extra de offi dele.c.cõſuluit.⁊ ideo eſt cautela,ꝙ
appareat ꝙ iuſſu iudicis ſit admiſſus die ſequẽti,⁊ ita põt loqui
13 d.l.⁊ ſi poſt tres. ¶ †Undecimo quero, qđ ſi appareat in actis
relatio nuncij citantis non tñ appareat de cõmiſſione, nunquid
ſufficiat ſola relatio citationis : Et videtur primo ꝙ non ſuper
ij.⁊ iiij.q.vbi ſemper d3 fieri citatio ad petitionem partis, vt in
auth.de man.prin.§.nõ permittas. Item de mandato iudicis,
vt in auth.de queſtore.circa med.In contrariũ videtur.l.magis
puto §.ne tamẽ.ff.de reb.eo.⁊ de offi.prefe.vig.l.j extra de app.
f c.cũ parati.Si ergo in actis conſtat de relatione[f] ſufficit. Hãc
approbat Inn.extra de prob.c.quoniã. in gl.citationes.vt ipſe
exponit i.citatio nuncij.alij cõtra in d.q. vij. l3 ſtandum ſit rela
tioni:tñ relatio non eſt commiſſio iudicis,vnde ſine cõmiſſione
iudicis non põt fieri,vnde vnũ per alterum nõ probatur vt C.
de do inter vir.⁊ vxo.l.ſi maritus.extra de teſta.c. cũ cauſam.ij.
14 ¶ †Duodecimo quero,quid ſi citatus negat ſe citatũ,cuius di
g cto ſtatur,nuncij vel negantis : nuncio creditur in dubio[g],niſi
aliud de contrario oſtendatur:vt no.gl.iij.q.ij.c.ſi teſtes.⁊ vid
plene no.extra de ſen.excõ c.venerabilis.in §.porro.li.vj Idez
videtur tenere Inn c qm̃.de probat.⁊ ſm̃ Hoſ.erãt valide pro
bationes producende in contrarium.Inſtitut.de inuti.ſtipu §.
alteri.⁊ omnia vera,niſi referatur relatio ad delictum cõmiſſum,
vel ad alium,vltra citationis effectum, quia tunc non creditur:
15 vt ff.de accuſa.l.ea que.⁊ de cuſt.reo l.diuus. ¶ †Decimotertio
queritur,nunquid iudex poſſit citare aliquez ciuiliter coram ſe:
vt perſonaliter cõpareat.Et videt̃ ꝙ non:q2 iuris beneficium a
licui non eſt auferendum.ff.de re iud.l.iiij.§. ſi quis condemna
tus.Cũ igitur conceſſum ſit omnibus habere poteſtatem conſti
tuendi procuratorẽ in cauſis.l.j.§ vſus.ff.de ꝓcur.⁊ Inſtit.per
quas per.agere poſ.§.j.Econtra videtur extra de maio.⁊ obe.c.
ſi.⁊ ibi no.Iudicis enim officiũ latiſſimũ eſt.ff. de iuriſ. omnium
iudi.l.j de iure ciuili prima pars eſt vera niſi res exigat magnaz
cauſe cognitionẽ:vt in caſibus expreſſis l.vlt. C.de ꝓcu. de iure
cano.aliud videtur in d.c.no.nec poterit mittere ex tunc procu
16 ratorem:⁊ predicta vera in ordinario,† in delegato vero nõ po
teſt perſonaliter citare,niſi in ſua commiſſione cõtineretur, pre
terquam in caſibus extra de iudic.c.j.lib.vj.⁊ dic:vt ibi not.et de
procu.c.querelam.⁊ adde quod dicit̃.j.tit.de teſtib. per eundem
17 in q.vj. ¶ †Item dic,ſiue ſit iudex ordinarius,ſiue delegatus,
tunc d3 citare primo,⁊ ſecundo ⁊ tertio.ff.de re iudi.l.contuma
cia.§.j.vel vno perẽptorio pro omnibus , vt ibi. ⁊ vide extra de
teſtib.c.ij. alias aũt ſine perẽptorio de iure cõi non eſt legitima
citatio,nec reputandus eſt contumax.C.quomodo ⁊ quan.iud.l.
tres.⁊ auth.qui ſemel.⁊ xxiiij.q.iij. de illicita. vnde primus ter
minus non dicitur peremptorius niſi ex cauſa:vt puta propter
locoꝝ diſtantiam.extra de reſti.ſpol.c.ex literis.in fi. ¶ Item ſi
in primo termino nõ perẽptorio non comparet,nõ punitur niſi
in expenſis.ff.ſi quis in ius voc.nõ ier.l.ij.no.ff de re iud.l.cõtu
macia.⁊ no.extra de procu.c.querelã.in gl. que expẽſe ſunt pre
ſtande tam in cauſa ciuili quam in criminali.no.extra de dolo et
18 contu.c.cũ dilecti.in fi. ¶ †Decimoquarto quero, citatur qs le
gitime ſcilicet tribus citationibus,vel vna pro omnib⁹ : vt ff.de
re iudi.l.cõtumacia.§.j. ꝙ cõpareat ad reſpondendũ actori quo
expectato nõ cõparet in vltima hora termini nec poſt. actor ve
ro cõparens accuſat contumaciam in termino eius.demũ iudex,
nec in die termini, nec in die ſeq.ſed poſt per duos dies,vel plu
res pronunciat contra reũ contumacem:queritur,an valeat. Et
primo videtur,ꝙ non:q2 videtur ius circunductũ: vt ff.de iudic.
l.⁊ poſt.§.circunducto.⁊ not.extra de offic.delega.c. conſuluit.⁊
ideo ex integro videtur citandus:vt extra de dolo ⁊ contuma.c.
actor.qui.libr.vj. Predictus nanque proceſſus videtur nullus
ipſo iure,⁊ citra appellationem.C.quando prouo.non eſt neceſ.
l.cũ non ex eo die.⁊ inſti.de verb.obli.§.omnis ſtipulatio verſic.
id autem.Econtra,ꝙ valeat,q2 iudici non imponitur neceſſitas
pronunciandi.C.quomodo ⁊ quando iud.l.j.qui poteſt differre,
⁊ expectare reum,an in ſua cõtumacia perſeueret:vt eo.ti.l.con
ſentaneum.⁊ extra de do.⁊ contu.c.cum dilecti.Item q2 non vi
detur iniuria facta abſenti,ſed gratia in expectando : d. c. conſu
luit.imo nec d3 feſtinare ad decretũ interponendũ.ff.de damno
infe.l ſi finita.§.⁊ ſi forte.idẽ in l.⁊ ſi poſt.ff.ſi quis cau.imo quã
to plus expectatur vt veniat tanto maior eſt contumacia:vt ex
tra, vt lit. non conteſt.ca. quoniam frequenter.in fine,de officio
deleg.c ſine.⁊ in d.c.cũ dilecti que cõtumacia cumulat penam:
vt ff.de pe.l.relegati.C.de hereti.auth. Gazaros.extra eodem.c.
excõmunicamus. que quidẽ contumacia multis modis coercet̃
vt ff.de re iud.l.contumacia.⁊ d.c.quoniam frequenter.Quanto
igitur tempore durat cõtumacia,durat culpa.⁊ ideo non minus,
ſed grauius punienda,q2 pro modo culpe eſt pena infligẽda : vt
ff.de pen l reſpiciendũ.in princ.nec ideo videtur iudex in mora:
arg.ff.de vſur.l.ſciendum.⁊ extra de electio.c.ij.cum ibi not.nec
per lapſum terminum videtur reus abſolutus : vt extra de dolo
⁊ contu.c.cũ dilecti §.preterea. igitur eſt verius q2 non videtur
equum ꝙ propter dilationem,quam fecit iudex,aſſiſtens debeat
priuari iure ſuo ſine culpa:argu.C.de inoffi.teſt.l. ſi quis in ſuo.
Et ad contraria de circunductione, reſpõ. ꝙ ibi non loquitur de
reo,ſed de actore cuius maior eſt contumacia quam rei, d. c. a
ctor.Nec obſtat l.cum non ex eo die.quia illa loquitur in ſenten
tia diffinitiua,que cum maiori ſolennitate debet ferri. C.de ſen
tent.l cum ſententiam. nam prima lex loquitur in dilatoria, que
ſententia exerceri non potuit:vt ibi not.⁊c.

ADDITIONES.

a ¶ Tractatus de citatione.Iſtum pro tract. Bar.alle. Alex.in
l.j.§.cura carnis.in prin.ff.de offic.prefe.vrb in addi. Bart.⁊ in
l.j.§.nunciatio ff.de ope.no.nun.in addi.eiuſdem incip.in verb.
an citatio incip.an teneat.⁊ do.meus d. Ia.in d.l.j.§.nunciatio.
in duobus locis.

b ¶ §.Cum pretor.Per quem text.ibi Fulg. inuehit contra pre
tores ⁊ iudices qui interponunt decretum cauſa non cognita.

c ¶ Procurator.Adde Bar.in l.quamuis.ff.de damno infe. ⁊ in
l.qui ſolẽt.in vlti.no.ff.de ali.⁊ cib.leg.cum concord. de quibus
per Iaſ.in l.eum qui.in j.no.C.de procu.⁊ Alex.in d.l.quamuis.
in fi.⁊ Mar. Soc in tracta.de cita.artic.v.in iiij.q.princ.

d ¶ Abſque iudicis commiſſione.Adde Bar.per illum text.in l.
neminem.C.de exhi.re.⁊ in l.Palatinos.C.de colla.fun.fiſ. libro
xi.⁊ Anto.de But.⁊ doc.in c.j.de iudic.Bal.in l.cum clerici.C.
de epiſ.⁊ cle.⁊ in c.j.de mil.vaſ.qui contu.eſt.

e ¶ Feriata. Uide plene per Iaſ.in l.j.§.nunciatio.ff. de operis
noui nun.⁊ plenius in l.ex quacunq3. ff. ſi quis in ius voc.non
ierit.vbi examinat iſtud dictum Bar.hic.

f ¶ De relatione. Sed quid,ſi apparet de citatione per nũcium
qui poſtea facit relationem poſt,an valeat:Uide Bar. in l.mul
tum ⁊ ibi dixi.ff de condi.⁊ demonſt.

g ¶ Dubio.Uide Alex.in l.j.§.cura carnis.ĩ addi.Bar.ff.de offi.
prefe vrb.⁊ Iaſ.in l.properandum.§.⁊ ſi quidem.C.de iudic.

Tractatus De Falcone.

a Comes[a] Guido de Blanchardo cum iuiſſet venatum amiſit
falconem,quidam ruſticus cepit eum cum
ſonaleis, ⁊ iectis, ⁊ ipſum captum poſuit
ſub bancho, dando ei beccare panem , et
caſeum ⁊ rapas:deinde occaſione mali ci
bi falco eſt interemptus. Ex parte Comi
tis proponit̃ actio in factũ contra ruſticum , qui falconi prebuit
cãm mortis,querit̃ qđ iuris: Videt̃ primo quod ruſticus debeat
in eſtimationẽ falconis condẽnari ad ſimilitudinẽ mulieris,que
marito dedit poculũ amaricatũ ad bibẽdũ:vt ff.de pe.l.ſi qs. §.
q abortionis.ſicut medico imputat̃ q ſecuit ĩperite:vt ff.de offi
cio ꝓſid.l.illicitas.§.ſicuti medico.ff.ad legẽ Aquiliã.l.idẽ iuris.
in prin.§.ꝓterea.⁊ l.itẽ obſtetrix.§.ij.ita iſti ruſtico eſt imputan
dũ.Preterea tanquam predo ⁊ fur debet iſte ruſticus teneri,q2